

Dosarul nr. 3ra-1020/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (V. Buhnaci)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Bulgac, G. Dașchevici, S. Gîrbu)

DECIZIE

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Viorica Țeruș,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Țeruș împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9 - Pruncul, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului,

împotriva deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, a fost casată hotărârea din 01 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind depusă tardiv,

c o n s t a t ă:

La data de 19 aprilie 2017 Viorica Țeruș a depus cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9 - Pruncul, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului.

În motivarea acțiunii reclamanta Viorica Țeruș a indicat că din 18 noiembrie 2009 activează în cadrul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul, în funcția de specialist, psiholog al serviciului activitate educativă, psihologică și asistență socială.

A menționat reclamanta că la xxxxx s-a născut fiica sa xxxxx, iar prin ordinul directorului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 215 efectiv din 15 iulie 2015, începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018 i-a fost acordat concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului.

A specificat reclamanta că în legătură cu acest fapt, la 30 mai 2016, s-a adresat Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu o cerere,

prin care a solicitat să-i fie stabilită, calculată și achitată indemnizația pentru îngrijirea copilului, însă prin răspunsul nr. 11Ț1/16 din 09 iunie 2016 a fost informată că colaboratorii sistemului penitenciar nu sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale și nu beneficiază de garanțiile sociale acordate prin intermediul acestui buget, iar indemnizația solicitată urmează a fi achitată de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Ulterior, la data de 07 martie 2017, reclamanta s-a adresat directorului Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu o cerere prealabilă, solicitând să-i fie calculată și achitată indemnizația în mărime de 30 % din salariul mediu pe perioada acordării concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului minor, începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018, de către Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare. La fel, a solicitat, calcularea și achitarea din contul Bugetului de stat a datoriei la plata indemnizației pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Prin răspunsul nr. 8Ț1 din 27 martie 2017, Penitenciarului nr. 9 -Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare a informat-o că dînsa beneficiază de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani la locul de serviciu, începând cu data de 12 august 2016, data cînd a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 236-264 Legea nr. 135 din 21 iulie 2016.

Nefiind de acord cu răspunsul primit reclamanta a depus în instanța de judecată prezenta acțiune prin care a solicitat, inclusiv prin cererea de concretizare a acțiunii din 12 septembrie 2017, încasarea din contul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul Vioricăi Țeruș a indemnizației lunare în mărime de 30 % din salariul mediu ce constituie suma de 1923,30 de lei, pe perioada acordării concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului minor, începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018; a diferenței indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016; a diferenței indemnizației lunare neachitate de către pârâtul Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în sumă de 3654,17 lei, pentru fiecare lună începând cu 12 august 2016 până la 12 septembrie 2017, precum și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea depusă de Viorica Țeruș, a fost obligat Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare de a-i recalcula și achita Vioricăi Țeruș diferența indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu data de 02 iulie 2015 până la data de 12 august 2016, calculate din salariul mediu a Vioricăi Țeruș ce constituie suma de 1642,21 de lei pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului după cum urmează perioada: 02.07.2015 - 30.09.2015, în mărime de 1242,21 de lei lunar, 01.10.2015 - 31.07.2016, în mărime de 1202,21 de lei lunar, 01.08.2016-12.08.2016 în sumă de 440,88 de lei, în rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, a fost încasat din contul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul Vioricăi Țeruș suma de 1500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 13 decembrie 2017, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, a declarat apel împotriva hotărârii din 01 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, a fost casată hotărârea din 01 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind depusă tardiv.

La data de 18 iunie 2018 Viorica Țeruș a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și o consideră ilegală, deoarece instanța de apel la emiterea deciziei a apreciat arbitrar probele și a interpretat eronat normele de drept material.

A menționat că prin decizia instanței de apel i se încalcă dreptul la indemnizația lunară pentru perioada concediului parțial plătit acordat de administrația Penitenciarului nr. 9-Pruncul pentru îngrijirea copilului, începând cu data de 02 iulie 2015 și până la 10 februarie 2018.

A considerat eronată concluzia instanței de apel precum că cererea de chemare în judecată a fost depusă cu încălcarea termenului de prescripție. Instanța de apel calculând greșit termenul de adresare în instanța de judecată de la data primirii de către Viorica Țeruș a răspunsului Penitenciarului nr. 9-Pruncul nr. 11/Ț1/16 din 09 iunie 2016 și a indicat că acest răspuns urma a fi contestat în termen de 30 de zile de la data recepționării, conform art. 17 din Legea contenciosului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la data de 15 martie 2018, însă date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Viorica Țeruș la data de 18 iunie 2018, este în termen.

La data de 08 august 2018 Administrația Națională a Penitenciarelor (Departamentul Instituțiilor penitenciare) a depus referință prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 08 august 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din actele cauzei rezultă că prin ordinul Ministerului Justiției nr. 442 din 18 noiembrie 2009 se confirmă că reclamanta Viorica Țeruș a fost angajată în funcția de specialist, psiholog al serviciului activitate educativă, psihologică și asistență socială în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a RM, unde activează până în prezent (f.d.11).

În familia Vioricăi Țeruș la data de xxxxx s-a născut fiica xxxxx (f.d. 13).

Conform ordinului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 215ef din 15 iulie 2015 i-a fost acordat Vioricăi Țeruș concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018 (f.d. 14).

La data de 30 mai 2016 Viorica Țeruș a adresat Penitenciarului nr. 9 - Pruncul cerere cu privire la acordarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului, Sofia Țeruș, născută la data de 10 februarie 2015 (f.d. 58).

Prin răspunsul nr. 11Ț1/16 din 09 iunie 2016, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul i-a respins cererea și i-a comunicat Vioricăi Țeruș că în temeiul legislației în vigoare Penitenciarul nr. 9- Pruncul nu este în drept de a achita indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului, pe motiv că garanțiile sociale pentru colaboratorii sistemului penitenciar sunt achitate din contul bugetului de stat. Colaboratorii sistemului penitenciar potrivit legislației în domeniul asigurărilor sociale, nu au obligația de a contribui la bugetul asigurărilor sociale de stat și respectiv nu au calitatea de asigurat, pentru a beneficia de garanțiile sociale acordate prin intermediul acestui buget.

La data de 07 martie 2017 Viorica Teruș a depus cerere prealabilă solicitând recunoașterea ilegalității răspunsului în vederea stabilirii, calculării și achitării indemnizației pentru concediul de maternitate (f.d. 15-16).

Prin răspunsul nr. 8/Ț/17 din 27 martie 2017 Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul a comunicat Vioricăi Țeruș că dânsa beneficiază de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani la locul de serviciu, începând cu data de 12 august 2016, dată când a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 236-264 Legea nr. 135 din 21 iulie 2016.

La data de 19 aprilie 2017 Viorica Țeruș a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, solicitând încasarea din contul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în beneficiul său a indemnizației lunare în mărime de 30 % din salariul mediu ce constituie suma de 1923,30 de lei, pe perioada

acordării concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului minor, începând cu 02 iulie 2015 până la 10 februarie 2018; a diferenței indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016; a diferenței indemnizației lunare neachitate de Penitenciarul nr. 9 - Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în sumă de 3654,17 lei, pentru fiecare lună începând cu 12 august 2016 până la 12 septembrie 2017, precum și a cheltuielilor de asistență juridică.

Fiind investită cu judecarea cauzei prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a obligat Penitenciarul nr. 9-Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare de a-i recalcula și achita Vioricăi Țeruș diferența indemnizației lunare neachitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, începând cu 02 iulie 2015 până la 12 august 2016, calculate din salariul mediu a Vioricăi Țeruș ce constituie suma de 1642, 21 de lei pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului după cum urmează perioada: 02 iulie – 30 septembrie 2015, în mărime de 1242, 21 de lei lunar, 01 octombrie 2015 – 31 iulie 2016, în mărime de 1202, 21 de lei lunar; 01 august – 12 august 2016 în sumă de 440,88 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, instanța de apel a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 01 decembrie 2017 și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Viorica Țeruș ca fiind tardivă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că reclamanta Viorica Țeruș s-a adresat către administrația Penitenciarului nr. 9 - Pruncul cu 2 cereri prealabile și a primit răspuns la ambele, și anume: cu prima cerere s-a adresat la 30 mai 2016 înregistrată cu nr. Ț1/16, conform căreia a solicitat achitarea indemnizației de îngrijire lunară pentru copilul ei xxxxx și a primit răspuns la data de 09 iunie 2016. Acest răspuns nefiind contestat în termenul specificat la art. 17 din Legea contenciosului administrativ. Astfel, Viorica Țeruș a avut dreptul să conteste refuzul primit în instanța de judecată în termen de 30 de zile, însă acest termen a fost omis.

La fel, instanța de apel a stabilit că Viorica Țeruș la data de 07 martie 2017 a depus repetat cerere privind achitarea indemnizației pentru perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului, primind un răspuns la data de 27 martie 2017.

În astfel de circumstanțe, instanța de apel a concluzionat că termenul de prescripție pentru reclamanta Viorica Țeruș a început să curgă din data depunerii primei cereri privind achitarea indemnizației pe perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului.

Instanța de recurs, analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios ajunge la concluzia că instanța de apel neîntemeiat a dispus respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În susținerea opiniei enunțate, se vor reține prevederile art. 14 din Legea contenciosului administrativ, potrivit căreia persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere

prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea menționată, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate, iar conform alin. (2) al aceluiași articol, acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

Iar, conform art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, termenul de adresare în instanța de contencios administrativ curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Astfel, în interpretare corectă a prevederilor legale enunțate este de înțeles că termenul de sesizare a instanței de contencios administrativ curge, fie de la data comunicării răspunsului la cererea prealabilă, fie de la data expirării termenului de 30 de zile în care autoritățile indicate erau obligate să examineze cererea prealabilă.

Materialele cauzei denotă că la 07 martie 2017, Viorica Țeruș a depus la Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul cererea prealabilă, prin care a solicitat calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului xxxxx, pentru perioada 08 iunie 2015 pînă la 10 februarie 2018, în mărime de 30 % din venitul mediu lunar realizat în ultimele 12 luni calendaristice pînă la nașterea copilului (f. d. 15-17).

Ca urmare, prin răspunsul nr. 8Ț1/17 din 27 martie 2017, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul i-a comunicat Vioricăi Țeruș că în temeiul art. 30 al Legii nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, modificat prin Legea nr. 135 din 21 iulie 2016, dânsa beneficiază de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani la locul de serviciu, începând cu data de 12 august 2016, dată când a fost publicată Legea nr. 135 din 21 iulie 2016 în Monitorul Oficial nr. 256-264 și a intrat în vigoare (f. d. 17).

În aspectele enunțate, se constată că Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul, nu a respins cererea prealabilă depusă de Viorica Țeruș ca depusă tardiv, dar i-a răspuns pe fond.

Cererea de chemare în judecată a fost depusă de Viorica Țeruș la data de 19 aprilie 2017, prin urmare în interiorul termenului de 30 zile, prevăzut de art. 17 din Legea contenciosului administrativ.

În această ordine de idei, fiind cert că Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul, prin răspunsul din 27 martie 2017, nu a respins cererea

prealabilă depusă de Viorica Țeruș ca tardivă, astfel Colegiul constată că cererea de chemare în judecată depusă la 19 aprilie 2017, de Viorica Țeruș este depusă în termen.

În consecință, se stabilește că concluzia instanței de apel cu privire la respingerea acțiunii Vioricăi Țeruș împotriva Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9-Pruncul, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție este neîntemeiată, fiind cert că instanța de apel a interpretat și aplicat incorect dispozițiile legale menționate.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, or instanța de apel nu s-a expus cu privire la fondul cererii de apel depuse de Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o hotărâre legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Viorica Țeruș.

Se casează integral decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Țeruș împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 9 - Pruncul, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației pe perioada concediului parțial plătit de îngrijire a copilului, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Nina Vascan

Iurie Bejenaru